

Nr 125.

Av herr **Hederstierna**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åläggande för vissa innehavare av lastautomobiler att bidra till underhåll av allmän väg.

Våra allmänna vägar hava helt naturligt blivit byggda för att kunna bära de fordon med lass, som vid tiden för deras byggande kunde beräknas bli på dem framförda. Bliva dessa fordon med lass tyngre än sålunda antagits, utsättas vägarna för en påfrestning, som de icke kunna motstå. Så har på senaste tiden inträffat genom det uppsving, som automobiltrafiken erhållit i vårt land. Redan genom framförandet av personautomobiler utsättas vägarna för en nötning, som i avsevärd mån försvårar vägunderhållet, men i än högre grad bliver detta förhållandet, om å vägarna användas lastautomobiler, framför allt om detta sker i regelbunden eller eljest ofta förekommande trafik. Denna olägenhet bliver än större till följd därav, att den drabbar de olika vägunderhållarna så ojämnt. Vägunderhållet har blivit indelat med avsikt att låta detsamma träffa underhållarna så rättvist och jämnt som möjligt. Uppstår nu en alldeles särskild trafik, som tynger endast några av dessa, så rubbas rättvisan i den gjorda fördelningen och avsevärda missförhållanden kunna uppstå. Nu är det visserligen sant, att sådana rubbningar kunna inträffa oavsett automobiltrafik genom andra förändringar i trafiken inom ett vägdistrikt, såsom genom tillkomsten av en ny industri å en ort eller till följd av andra förhållanden. Svårligen torde detta dock vara att jämföra med ett regelbundet framförande av tunga lastautomobiler. Det synes därför önskvärt att söka rätta de missförhållanden, som genom dessa uti förevarande avseende uppstå.

Önskvärheten härav framträder desto starkare, som införandet av lastautomobiler i vårt land i vida större utsträckning än redan skett torde vara av stort allmänt intresse. Järnvägsbyggandet lär numera nått en sådan utsträckning i vårt land, att det i stort sett icke lär vara national-ekonomiskt klokt att, åtminstone med nu gällande järnvägsbyggnadspriser, fortsätta i samma skala som hittills skett. I stället synas ansträngningarna böra inriktas på att genom anskaffande av lastautomobiler förmedla transporter emellan de avlägsnare orterna och närmaste järnvägsstation eller konsumtionsort, likasom även t. ex. emellan de olika mjölkproduktionsplatserna och ortens mejerier. Skall emellertid en dylik utsträckning av automo-

bilväsendet kunna äga rum utan orättvisa emot andra, torde lastautomobiltrafikanterna böra vara skyldiga att ersätta den skada som vållas dem, som äro skyldiga att underhålla de vägar, varå nämnda automobiler framföras.

Nu är det visserligen sant, att meningen lär vara att införa en särskild automobilskatt, som skulle vara avsedd att med de belopp, som därigenom inflyta, förbättra våra allmänna vägar. Det är väl dock att antaga, att dessa medel komma att användas i främsta rummet och säkerligen under en lång följd av år uteslutande för förbättrande av de allmänna stråkvägarna. De vägar, som ligga utanför dessa men som i hög grad kunna lida av en lastautomobiltrafik, komma säkerligen icke att få något av de medel, som på grund av automobilskatten inflyta.

Mot införandet av särskilt underhållsbidrag i förevarande fall torde invändas, att en vägunderhållare skulle kunna till följd av uppkommen automobiltrafik erhålla bidrag jämlikt stadgandet i 16 § av gällande väglag. Det lär dock till en början vara synnerligen tvivelaktigt, om uppkomsten av en dylik trafik är att hänföra till sådana efter vägdelning inträffade omständigheter, som i nämnda bestämmelse åsyftas. Men därtill kommer, att de kostnader, som vållas genom användandet av detta nya trafikmedel, snarare synas böra drabba dem, som därav draga nytta, än skattedragare, vilka fått sig pålagt underhåll av vägar, som varit avsedda för begagnande av vanliga fordon.

För att nu föreslagna bidrag till underhåll av viss väg skulle kunna åläggas, bör tydligen med hänsyn till vad redan blivit anfört fordras, dels att lastautomobilen skall äga den tyngd och den lastningsförmåga, att den måste anses i avsevärd mån skada de vägar, å vilka den framföres, dels ock att detta framförande sker i en något så när regelbunden trafik. Vad sistnämnda fordran beträffar, torde regelbundenheten icke behöva sträcka sig över en längre tidsperiod, ty endast en under en eller annan månad pågående trafik av t. ex. avverkade skogsprodukter kan tydligen vara alldeles tillräcklig för att kräva en kostbar reparation av en väg.

På grund av vad jag sålunda anfört, får jag föreslå,

att riksdagen måtte i und. skrivelse hos Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta föranstalta om utredning och till riksdagen inkomma med förslag därom, att innehavare utav lastautomobil av viss tyngd i regelbunden trafik måtte åläggas att bidra till underhåll av allmän väg som med automobilen befares.

Stockholm den 21 januari 1921.

Carl Hederstierna.